

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-027-294
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Національний авіаційний університет
ID ОП у ЄДЕБО	24566
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Освітньо-професійна програма «Підприємництво та бізнес-технології», другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Procedura_akreditac%D1%96i/Mag_2019/27_12_19_new/076_P%D1%96dpriemnictvo_ta_b%D1%96znes_tekhnolog%D1%96%D1%97_mag_2019.pdf
Посилання на звіт експертної групи	https://naqa-my.sharepoint.com/:b:/r/personal/myevstifeiev_naqa_gov_ua/Documents/%D0%90%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%202.0/07/0294%20(%D0%90-19-0276-294)/5.%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B9_5.%20%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82-%D0%90-19-0276-294.pdf.p7s.pdf?csf=1&e=jsrViG

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	07 “Управління та адміністрування”
Дата засідання	11.01.2020
№ протоколу	38
Доповідач	Кузнецов Кирило Андрійович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

<> наявні

<> виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

<> відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

<> встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

<+> відсутні

Обґрунтування:

Відповідно до частини третьої пункту 4 розділу III Положення “Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти” затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №977 від 11 липня 2019 року підстави для відмови в акредитації відсутні.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>В</p>	<p>Проекти розробки/оновлення ОП не висвітлюються на сайті НАУ. Більшість Положень по ЗВО на стадії розробки та є проектами. Немає створеної постійно діючої фокус-групи для моніторингу якості вищої освіти та оновлення ОП. Обмежене залучення роботодавців до розробки і оновлення ОП. Не враховано досвід аналогічних іноземних освітніх програм. Недостатня регулярність та змістовність проведення анкетувань студентів щодо шляхів удосконалення конкретно цієї ОП за набором компонент (дисциплін). ОП має значний рівень узгодженості із якісними</p>	<p>В</p>	<p>Проекти розробки/оновлення ОП не відносяться до критерію 1 і не можуть впливати на оцінку по ньому. Експерти вказали, що в ЗВО відсутня постійно діючої фокус-групи для моніторингу якості вищої освіти та оновлення ОП, однак ЗВО рішенням Вченої ради університету (протокол № 9 від 27.11.2019 p.http://vchenarada.nau.edu.ua/rishennya/nakaz-rektora-530-od-pro-vvedennya-v-diyu-rishen-vchenoyi-radi-universitetu-vid-27-listopada-2019-roku-protokol-9/) схвалив створення Ради з якості НАУ як колегіально-дорадчого органу, який координує діяльність підрозділів університету, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування та удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності та затверджено відповідне Положення. Коментар про Обмежене залучення роботодавців до розробки і оновлення ОП є суб'єктивним і не підтверджується. Коментар експертної групи про недостатню регулярність проведення анкетувань студентів щодо</p>

		<p>характеристиками за підкритеріями 1.1, та 1.4. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 1.2, та 1.3, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими.</p>		<p>шляхів удосконалення конкретно цієї ОП за набором компонент (дисциплін) є суб'єктивним. Опитування за 1.5 року існування ОП проводилося двічі і за його результатами були внесені зміни в ОП, що свідчить про його реальність, а не декларативність. Коментар про те, що при розробці ОП не враховано досвід аналогічних іноземних освітніх програм спростовується закладом, який наголошує, що при розробці та перегляді ОП «Підприємництво та бізнес-технології» було проаналізовано та враховано досвід іноземних освітніх програм з «Business administration», «Master of Business and Entrepreneurship», «Master of Business, Entrepreneurship and Technology» (University of Waterloo, Canada, Aalto University, Finland) у частині викладання окремих освітніх компонентів. В даному випадку ГЕР рекомендує навести конкретні приклади і конкретні аспекти взяті з іноземних ОП.</p> <p>Таким чином, ГЕР 07 приймає зауваження ЗВО по даному критерію в повному обсязі.</p> <p>Однак, відповідно до листа голови національного агентства із забезпечення якості вищої освіти С.М.Квіта від 01.01.2020 рівень А має бути дечим більшим ніж просто відповідність критерію і з цього випливає, що для нього необхідно мати best practice яке в цьому критерію виявлено не було.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	В	<p>Структурно-логічна схема не достатньо чітко показує і обґрунтовує взаємозв'язок та порядок</p>	В	<p>Коментар експертної групи про те, що «Не достатньо обґрунтованим є розширення загальних і фахових компетентностей, а також результатів навчання за ОП «Підприємництво та бізнес-технології» відповідно до наявних у Стандарті спеціальності 076</p>

		<p>вивчення деяких освітніх компонент програми. Навчальний план затверджений раніше ніж ОП. Вибіркова частина формування компонент ОП потребує удосконалення у контексті збільшення їх різноманітності для здобувачів вищої ОП «Підприємництво та бізнес-технології».</p> <p>Забезпечення окремих програмних результатів навчання лише вибірковими компонентами ОП.</p> <p>Важливим є врахування досвіду аналогічних іноземних програм при оновленні ОП у майбутньому. Запропоновано впровадити додаткові курси та факультативи для розвитку соціальних навичок здобувачів вищої освіти. Не достатньо обґрунтованим є розширення загальних і фахових компетентностей, а також результатів навчання за ОП «Підприємництво та бізнес-технології» відповідно до наявних у Стандарті спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Додаткового обґрунтування або виключення з обов'язкової</p>	<p>«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»» не може бути недоліком при оцінці ОП адже він прямо порушує автономію ЗВО. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII в редакції від 09.08.2019 ЗВО має забезпечити повну відповідність стандарту, а якщо він хоче розширити перелік компетенцій, то це його повне право. Недолік пов'язаний з необхідністю додаткового обґрунтування або виключення з обов'язкової частини освітніх компонент ОП «Науково-дослідної практики» пояснюється ЗВО як те, що Введення ОК10 «Науково-дослідна практика» до ОП було обумовлено потребою обґрунтованого вибору теми та структурно-логічної побудови магістерського дослідження. При черговому перегляді ОП заплановано розгляд питання щодо заміни ОК10 або його об'єднання з ОК11 «Переддипломна практика».</p> <p>Інші зауваження ЗВО по критерію 2 відхиляються або через визнання ЗВО своєї невідповідності в них, або через їх недостатньої обґрунтованості.</p> <p>Відповідно до листа голови національного агенства із забезпечення якості вищої освіти С.М.Квіта від 01.01.2020 рівень А має бути дечим більшим ніж просто відповідність критерію і з цього випливає, що для нього необхідно мати best practice яке в цьому критерію виявлено не було. Враховуючи всі ці обставини оцінка по критерію не змінюється.</p>
--	--	--	--

		<p>частини освітніх компонент ОП потребує «Науково-дослідна практика». ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.4 та 2.8. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 2.2, 2.5 та 2.6, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими.</p>		
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	В	<p>Відсутність правил для визнання результатів навчання, які отримані за фахом у неформальній освіті. Рекомендовано створити чіткі процедури, які забезпечать можливість врахування на ОП наданих послуг здобувачам вищої освіти у системі неформального навчання. Визначити можливості для започаткування практики академічної мобільності здобувачів вищої освіти в контексті цієї ОП. ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за</p>	В	<p>Зауваження ЗВО по критерію 3 розглянуто, вивчено і відхилено через визнання в них ЗВО своєї невідповідності по ним</p>

		<p>підкритеріями 3.1, 3.2, та 3.3. При цьому відсутні процедури за підкритерієм 3.4 є у планах роботи керівництва університету на найближчий період. Враховуючи релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 3 з невеликими, що не є суттєвими.</p>		
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	В	<p>Відсутність участі викладачів та студентів ОП у виконанні міжнародних наукових проєктів. Відсутність силабусів дисциплін, але наявність у репозитарії ЗВО робочих програм за даною ОП. Доцільно покращити передумови для участі НПП та студентів у програмах міжнародної академічної мобільності. ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 4.3, 4.4 і 4.5. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 4.1, 4.2., релевантність фактів і їх</p>	В	<p>Зауваження ЗВО по критерію 4 розглянуто, вивчено і відхилено через визнання в них ЗВО своєї невідповідності по ним</p>

		контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 4 з недоліками, що не є суттєвими		
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В	Наявність у відкритому доступі організаційних документів, що регламентують питання контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічної доброчесності; Публікація на сайті кафедри силабусів навчальних дисциплін, із чіткими та зрозумілими критеріями оцінювання; Існування детального, задокументованого механізму вирішення конфліктних ситуацій; Відсутність затвердженого механізму перевірки кваліфікаційних магістерських робіт. Відсутність опитувань здобувачів щодо зрозумілості критеріїв оцінювання. ОП загалом відповідає підкритеріям 5.1, 5.2, 5.3 та 5.4, хоча наявні незначні недоліки. Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими.	В	Зауваження ЗВО по критерію 5 розглянуто, вивчено і відхилено через визнання в них ЗВО своєї невідповідності по ним
Критерій 6. Людські ресурси	В	Рекомендовано університету розробити ефективну власну програму підвищення кваліфікації викладачів для	В	ЗВО відмітив, що «З лютого 2020 року буде запроваджено диференційований підхід до оплати праці через запровадження рейтингу як НПП, кафедр, так і навчально-наукових структурних

		<p>розвитку їх соціальних навичок та педагогічної майстерності. Доречно створити чітку та об'єктивну рейтингову систему оцінювання ефективності діяльності науково-педагогічних працівників для використання її в системі матеріального стимулювання персоналу. Під час спілкування із гарантом ОП та завідувачем кафедри було надано рекомендації щодо активізувати співпрацю з роботодавцями та практиками, зокрема розширити їх коло з числа представників бізнес-структур. ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1, 6.2 та 6.5. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 6.3 та 6.6, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 6 з недоліками (переважно критерій 6.4), що не є суттєвими.</p>		<p>підрозділів (з чітко виписаними ключовими показниками ефективності та результативності). Посилання, яким вводиться в дію рішення Вченої ради НАУ http://vchenarada.nau.edu.ua/rishennya/nakaz-rektora-425-od-pro-vvedennya-v-diyu-rishen-vchenoyi-radi-universitetu-vid-18-veresnya-2019-roku-protokol-7/ Тестово Положення запроваджено вже з 2019 р. https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/zovnishni-reytingi/.» Однак на даний проміжок часу дана практика не запроваджена, що підтверджує коментар експертів. Інші зауваження ЗВО по критерію 6 розглянуто, вивчено і відхилено через визнання в них ЗВО своєї невідповідності по ним</p>
Критерій 7. Освітнє середовище та	В	ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1, 7.2,	В	Зауваження ЗВО по критерію 3 розглянуто, вивчено і відхилено через визнання в них ЗВО своєї невідповідності по ним, а також недостатнього

матеріальні ресурси		7.3, 7.4. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 7.5 та 7.6, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.		обґрунтування їх реальності, а не декларативності. В даному випадку ГЕР підтримує експертну групу.
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 8.1, 8.2, 8.4, та 8.6. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 8.3, 8.5 та 8.7, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими.	В	Коментар експертної групи про те, що зважаючи на часті зміни вимог ринку праці для фахівців цієї ОП, рекомендовано вносити необхідні коригування чи доповнення до освітньої програми не рідше одного разу на рік пояснюються ЗВО тим, що відповідно до методичних вказівок до розроблення та оформлення освітньо-професійної програми НАУ затверджених наказом ректора від 06.12.2017 р. №582/од, передбачено щорічний перегляд ОПП Інші зауваження ЗВО по критерію 8 розглянуто, вивчено і відхилено через визнання в них ЗВО своєї невідповідності по ним
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 9.1 та 9.3. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритерієм 9.2, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією	А	Коментар експертної груп з приводу того, що в ЗВО відсутні правила для визнання результатів навчання, які отримані здобувачами у системі неформальної освіти та процедур дуальної освіти не відноситься до 9 критерію, а прямо відноситься до критерію 3 «Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання». Через це дане зауваження не може бути причиною зниження оцінки по 9 критерію. Коментар з приводу того, що в ЗВО

		<p>програмою загалом відповідають Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.</p>		<p>відсутнє публічне розміщення інформації від роботодавців та студентів щодо наданих пропозицій із удосконалення освітньої програми не відповідає дійсності, адже ЗВО розробив окрему вкладку на сайті (https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program.html) і всі дані документи є загальнодоступним. В даному питанні ГЕР задовольняє коментарі ЗВО в повному обсязі і підвищує оцінку по критерію.</p> <p>Best practice виступає спеціально розроблена вкладка на сайті(https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program.html), в якій можна ознайомитися з усіма проектами ОП та коментарями стейкхолдерів</p>
<p>Критерій 10. Навчання через дослідження</p>	-	-	-	-

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків GER резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. GER рекомендує навести конкретні приклади і конкретні аспекти взяті з іноземних ОП під час розроблення даної ОП.
2. Рекомендовано створити чіткі процедури, які забезпечать можливість врахування на ОП наданих послуг здобувачам вищої освіти у системі неформального навчання.
3. Визначити можливості для започаткування практики академічної мобільності здобувачів вищої освіти в контексті цієї ОП.
4. Підвищення і конкретизації уваги до умов навчання осіб з особливими освітніми потребами.
5. Доцільно запровадити ефективні фінансові інструменти для постійного матеріального стимулювання результативної діяльності гарантів у контексті реального покращення якості ОП.
6. Доцільно покращити передумови для участі НПП та студентів у програмах міжнародної академічної мобільності.
7. Доречно впровадити чітку та об'єктивну рейтингову систему оцінювання ефективності діяльності науково-педагогічних працівників для використання її в системі матеріального стимулювання персоналу.
8. Доцільно розробити або удосконалити процедури щодо вирішення потенційних конфліктних ситуацій в університеті (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією).
9. Існує необхідність організації та проведення контрольних заходів щодо процедури висвітлення навчально-методичних та наукових доробок викладачів у електронному репозиторію бібліотеки та на сайті кафедри, створенню повноцінного електронного ресурсу для навчання типу MOODLE (наявність ІТ-інструментів доступу до завдань із СРС, форм контролю, навчального контенту та інших елементів навчання).
10. Пропонується впровадити додаткові курси та факультативи для розвитку соціальних навичок здобувачів вищої освіти.
11. Рекомендовано доповнити освітній процес за ОП активними мето-дами навчання (бізнес-симуляціями, діловими іграми, кейс-стаді, тренінгами тощо), а також відповідними формами і критеріями оцінювання усіх результатів навчання або більш точно і детально прописати їх засосування.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◁ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

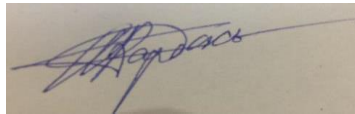
◁+> акредитацію ОП

◁ умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◁ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР 07

А.В. Бардась